

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUISTA ANNETUN LAIN
MUUTTAMISESTA

Esityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan painopistettä siirretään perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Esityksen tavoitteena on parantaa kansalaisten tasa-arvoa asiakasmaksujen suhteen ja palvelujen saatavuutta eri puolella maata. Lailla pyritään myös varmistamaan asiakasmaksujen kohtuullisuus kansalaisille.

Luonnoksen esityksen kautta voidaan edistää kansalaisen terveyttä, parantaa pitkäaikaissairauksien hoidon tasapainoa, mahdollistaa palvelujen saatavuutta ja parantaa ikäihmisten elämänlaatua.

2a§. Maksujen periminen

Asiakasmaksujen yhdenmukaistaminen lisää kansalaisten tasa-arvoa eri puolella Suomea.

3 §. Käyttämättä jääneistä palveluista perittävä maksu

Käyttämättä jääneistä palveluista perittävä maksu vähentää varattujen aikojen käyttämättä jättämistä.

5 §. Maksuttomat terveyspalvelut

Maksuttomat hoitajavastaanotot (sairaanhoitaja, fysioterapeutti, terveydenhoitaja, kätilö, suuhygienisti) edistävät kansalaisille terveyspalvelujen saatavuutta ja hoitoon hakeutumista. Ne edistävät myös tarkoituksenmukaisen työnjaon kehittymistä. Maksuttomilla hoitajavastaanotoilla tuetaan terveyden edistämistä ja varhaista terveysongelmiin puuttumista sekä ehkäistään pitkäaikaissairauksien vakavampien terveyshaittojen syntymistä. Etäpalveluina toteutettavia hoitajavastaanottoja tulisi tukea ja kehittää toteuttamalla ne maksuttomina palveluina.

Avosairaanhoidon mielenterveytyö tulee olla maksutonta koskien kaiken ikäisiä kansalaisia.

Kaikki alle 18-vuotiaiden palvelujen maksullisuus tulisi poistaa, se vähentää vähävaraisten nuorten syrjäytymistä, edistää perheiden hyvinvointia ja vähentää palvelujen maksuista syntyviä kustannuksia perheille.

Ehdotuksen mukaan tartuntatautilain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätty lääkkeet olisivat jatkossakin asiakkaalle maksuttomia, myös koronavirus tulee lisätä yleisvaarallisiin tartuntatauteihin.

6 a §. Maksukatto

Esitykseen on lisätty uusia palveluja maksukattoon lisäämään, mm. suun terveydenhuollon, terveydenhuollon ammattihenkilön antaman fysioterapian lisäksi myös neuropsykologisesta kuntoutuksesta, ravitsemusterapiasta, jalkahoidosta, puheterapiasta, toimintaterapiasta, kotisairaanhoidon ja tilapäinen kotisairaalahoidon ovat hyvä asia.

Maksukaton seuranta voi olla vaikeaa, mm. valinnanvapauden suhteen esim. terveyskeskuksen vaihtaminen. Perheiden maksukaton kertymisen seuranta on haasteellista avioerotilanteissa. Laskuissa oleva maininta maksukaton kertymisestä on hyvä asia, mutta monilla kansalaisilla omaehtoinen seuranta on vaikeaa. Tulevaisuudessa Kanta-arkistoon voisi kehittää työkalun maksukaton seurantaan.

Maksukaton piiriin kuuluvien palvelujen laajeneminen vähentää kunnan asiakasmaksutuloja. Menetetty tulot tulisi korvata täysimääräisinä valtionosuuksina.

7c-10d §. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu.

Muutos kohtelee kansalaisia tasapuolisesti asiakasmaksun määräytyessä samoilla periaatteilla riippumatta siitä, minkälaisessa palvelussa asiakas on, lukuun ottamatta pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan asukkaan henkilökohtaisen varan suuruutta. Esityksen mukaan henkilökohtainen käyttövara kasvaa pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asukkaalla. Etenkin tehostetussa palveluasumisessa huomioitava käteen jäävän rahan osuus vähentää toimeentuloasiakkuuksien tarvetta. Pitkäaikaisen laitoshoidon asukkaan henkilökohtainen käyttövara tulisi nostaa saman suuruiseksi kuin pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asukkaan henkilökohtainen käyttövara. Suunnitellusta henkilökohtaisen käyttövaran korotuksesta huolimatta asukkaalle käteen

jäävän osuuden tulisi olla korkeampi kuin suunniteltu korotettu määrä (esim. jalkahoidon tai hieronnan tarve).

Kotihoidon maksutaulukkoon suunnitellut muutokset ovat nykyistä asiakasystävällisempiä, jolloin jo vähäisemmälläkin palvelutarpeella, maksuluokka 0-4 t, kynnys ottaa vastaan kotihoidon palveluja madaltuu.

Kunnan asiakasmaksutuotot vähenevät ja ne tulisi korvata kunnalle. Muutos voi lisätä palvelusetelin kustannuksia kunnalle. Todennäköisesti palvelusetelin arvo nousee ja kunta voi joutua kilpailuttamaan palvelusetelituottajien palvelut, toteutuuko tällöin kansalaisen valinnanvapaus?

10e§ Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu

Esitykseen tulee lisätä etäkotihoidosta perittävä maksu, jonka tulee olla edullisempi kuin varsinaisesta perinteisestä kotikäyntiin perustuvasta palvelusta.

11§ Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen

Maksun perimättä jättäminen tai alentaminen on perusteltua, mikäli kansalaisella ei ole siihen käytettävissä olevaa varallisuutta. Tällä voidaan mahdollistaa vähävaraisten kansalaisten hakeutuminen ennaltaehkäisevästi terveyspalvelujen piiriin.

Esityksen kommentoimattomat pykälät ovat asianmukaisia.